

Т.О. Сідорова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
Г.Г. Лисак, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Узагальнення низки існуючих методик оцінки фінансового аналізу дозволило сформувати схему його проведення за даними фінансової звітності, що передбачає вивчення певної групи показників за основними напрямками аналізу, дослідження методичних розробок за кожним з яких показало, що розвиток їх аналітичного інструментарію привів до значного розширення й ускладнення початкових методик аналізу.

Проте, незважаючи на безперечну важливість для ефективного фінансового управління такого напрямку, як аналіз грошових потоків, йому приділяється недостатня увага у сучасній методології фінансового аналізу. В нормативних методиках цей напрямок не зазначається, а ті методики, що наводяться у працях фахівців, потребують узгодження з існуючою інформаційною базою та подальшого розвитку. Тому наші подальші дослідження спрямовано на розробку практичних рекомендацій щодо удосконалення існуючого аналітичного інструментарію аналізу грошових потоків за даними фінансової звітності підприємств.

У більшості випадків аналіз грошового потоку заснований на методі читання та структурно-динамічного аналізу звіту про рух грошових коштів. Уваги заслуговує розвиток методу коефіцієнтного аналізу грошового потоку з урахуванням змісту фінансової звітності. Фінансові коефіцієнти оцінки грошових потоків мають доповнити систему індикаторів оцінки фінансового стану підприємства.

Дослідження декількох методик коефіцієнтного аналізу грошового потоку та інформаційного підґрунтя кожного з запропонованих у них показників дозволило розподілити їх за напрямками отримання облікової інформації за даними: фінансової звітності, бухгалтерського (фінансового) обліку та управлінського обліку. Визначено, що основний інструментарій аналізу потребує даних управлінського обліку, та, отже, не може бути використаний при оцінці фінансового стану за даними фінансової звітності. Спектр індикаторів, заснованих на даних фінансової звітності, значно менший.

Узагальнення методик дозволило виділити такі базові коефіцієнти аналізу грошових потоків: якості чистого грошового

потоків, ліквідності грошових потоків, ефективності грошових потоків, реінвестування чистого грошового потоку від операційної діяльності.

Наведену систему показників прийнято за базову. Проте, вважаємо доцільним навести такі рекомендації щодо її доповнення:

– доповнити оцінку якості грошового потоку коефіцієнтом якості грошового потоку від операційної діяльності, що більш повно відповідає висновку, що висока якість грошового потоку характеризується зростанням частки чистого прибутку за рахунок зростання обсягів операційної діяльності:

$$K_{\text{якГП}_{од}} = \frac{\Phi P_{од} + A_m}{\text{ЧГП}_{од}},$$

де $\Phi P_{од}$ – фінансовий результат від операційної діяльності; A_m – сума амортизаційних відрахувань; $\text{ЧГП}_{од}$ – ЧГП від операційної діяльності підприємства;

– здійснювати оцінку ліквідності грошового потоку та ефективності грошового потоку не тільки за узагальнюючим показником ЧГП, але й у розрізі видів діяльності: операційної, інвестиційної, фінансової;

– доповнити систему показниками ефективності діяльності й використання капіталу підприємства за грошовим потоком (в доповнення до традиційних коефіцієнтів рентабельності за чистим прибутком підприємства), а саме:

– коефіцієнтом рентабельності активів за чистим грошовим потоком

$$P_{\text{САчеп}} = \frac{\text{ЧГП}}{\overline{\text{СА}}},$$

де $\overline{\text{СА}}$ – середня вартість сукупних активів підприємства;

– коефіцієнтом рентабельності діяльності за чистим грошовим потоком

$$P_{\text{ОДчеп}} = \frac{\text{ЧГП}}{\text{ЧВР}},$$

де ЧВР – чиста виручка від реалізації продукції за аналізований період.

Вважаємо, запропоновані фінансові показники аналізу грошових потоків можуть скласти основу методичного забезпечення цих напрямків фінансового аналізу.